

Naggatódn!

Oddagrein

LÍTIÐ og einki hoyrist til samráðingarnar millum Føroyar og Bretland um markið. Síðani fundurin, sum skuldi vera í London í desember, varð slitin ella útsettur, hevur verið torført at fáa nakra veruliga mynd av, hvat, ið veruliga fyrigongur handan iek-tjeldini, um tað í heila tikið hendir nakað.

EFTIR tí sum lögmaður segði herfyri, so var fundurin, sum skuldi vera í desember, útsettur, tí bretar høvdu brúk fyri meiri tíð at umhuga seg í. Hetta hava vit hvørki fingið váttat ella avsannað, men blaðið hevur frá keldum fingið at vita, at orsøkin til, at steðgur er í samráðingunum er, at ósemja er í tí føroyska partinum um, hvussu leikur skal fara víðari fram. Tað skilst á onkrum, at føroyski leiðarin fyri samráðingunum hevur eina ella aðra loysn, sum bretar móguliga vilja góðtaka, men hesa loysn vilja lögmaður og hansara næstu ráðgevar ikki hoyra talan um. Tian-verri óváttað tíðindi, men ein rættiliga álítandi kelda vil vera við, at lögmaður tekur ikki undir við tí uppskoti til loysn, sum leiðarin í føroysku samráðingarnævndini er komin við. Sosialurin hevur roynt at fáa viðmerkingar frá lögmanni nú í eina tíð, men hann vil helst ikki úttala seg um málið í heila tikið.

EFTIR øllum at døma er naggatódn í samráðingunum. Spurningurin er tá, hvørjum parti hetta gagnar. Móguliga er tað tak-tikkur frá føroyskari síðu at draga málið út, og hvørt hetta er gott ella ikki, duga vit ikki at siga. Móguliga er hetta tí, at vit eru ikki samdir.

VIT vita, hvar lögmaður stendur í hesum máli og somuleiðis uttanlandsnevndin. Men vit vita ikki, um lögmaður og uttan-landsnevnd hava útvegað sær tilfar og argument fyr, at ein "forhaling" av samráðingunum er til okkara fyrirum og um tey hava kvalifiserat boð uppá, hvat ein móguligur dómur við Haag fer at koma til.

VIT hava ongantið hildið krøvini hjá bretum vera rímulig. Tvørturímóti hava vit mett tey verandi einum hjálandaveldi lík. Men tá tú ert í samráðingum við ein annan part - og kanska ikki ynskir at fara til ein dómstól við málinum - so noyðist tú eisini at fylgja spælireglunum, sum hoyra einihvørjari samráðing til. Tú mást hála og lora. Men sum sagt, hvat føroyingar gera í løtuni er okkum ógreitt.

Sosialurin

Sjónarmið

ORÐASKIFTIÐ SUM HVARV

- Orðaskiftið um Føroyar og oljuvinnuna tykist hava lopið nøkur týdnin-garmikil stig um. T.d. er spurningurin, um vit skulu hava oljuvinnu ella ikki, als ikki svaraður, skrivur Finnur Helmsdal í »Sjónarmið um« í dag.

Tað gerst alt meira vanligt at hoyra politikarar og onnur abyrgdarfólk tosa um eina komandi oljuvinnu, sum nakað sjálvsagt. Og nógv er somuleiðis, sum bendir á, at fjølmiðlarnir hava sættast við, at er olja undir grunnum okkara, ja, so kemur oljuvinnan til Føroyar fyrst ella seinni. Menn eru enn tá farnir at seta ástól á.

Hetta haldi eg vera sera løgið og ikki sørt abyrgdarleyst. At nakrir fáir gera bart og avgera at í Føroyum skal oljuvinnu verða. Og at onnur lata sær hetta lynda og velja at siggja dollara-tekin fyr, eygum sínum heldur enn at ynskja ella rættari krevja eina nágrein- iliga og sakliga viðgerð av, hvørjar avleiðingar ein komandi oljuvinnu kann koma at hava fyrst land og tjóð.

Umlopið

Orðaskiftið um hesar av- leiðingar er stutt og greitt avkveitt og umlopið. At het- ta er áhugamál hjá nógvum, tað vita vit. Men tað er bæði skakandi og ræðandi, at pol- itikarar, fjølmiðlafólk og annars fólk á gøtuni hava góðtikið, at orðaskiftið er vorðið umlopið. At vit enn eina ferð eru dottin út í og longu eru farin at dansa um gullkálvin fyr, eg veit ikki hvørja ferð.

Vit velja at siggja dollara- teknið fyr, eygum okkara heldur enn vandarnar fyr:

- dalking
 - umhvørvisvanlukkum
 - óhepnum samfelags- broytingum
 - óhepnum sosialum av- leiðingum
 - fremmandari kapital- stýring
 - og ivaleyst nógvum øðrum vandum
- Og eg haldi, uttan at nakar við røttum kann skýra meg at málá ein ávisan á veggini, at vit eiga og skulu krevja eina nágreiniliga viðgerð av øllum víðurskiftum, ið kunnu hugsast at verða tengd at einari komandi olju- vinnu. Tað eiga politikarar at gera. Tað eiga fjølmiðla- fólk at gera. Og tað eiga vit

øll at gera

Arbeidsplass

Nógv hevur verið tosað um, at ein komandi oljuvinnu fer at bera nógv arbeidsplass við sær her á landi. Og hevur í hesum sambandi mest verið tosað um at ein ella fleiri havnir skulu gerast sokallaðar „supply- havnir“. Áttalan við einari supplyhavn er, at hon í øll- um lutum er sambandið hjá boripallinum við umheimin. Og tað merkir eisini í øllum lutum. Og tað ber við sær, at supplyskip flyta alla vør, stórt sum smátt, millum havnina og pallin. Og tað merkir so aftur m.a. at við- komandi havn skal taka í móti øllum avfalli frá bori- pallinum ella boripallinum. Og nú tosa vit ikki longur um litad rusk, nei vit tosa um skitna óhumsku av fúl- asta slagi. Í stórum, stórum nøgðum. Í hesum spæli eru reglurnar nevniliga soleiðis, at antin tekur tú sær av øll- um, ella av ongum. Og so kann talan skjótt verða um sera dyrkeypt arbeidsplass.

Í hvønn mun

Somuleiðis er orðaskiftið, um í hvønn mun vit skulu vera við í einari móguligari oljuvinnu, eisini blivið burt- ur. Um onnur skulu taka sær av øllum oljuvinnuni við- vikjandi og so lata okkum avist gjald fyr, tey evni, sum koma upp úr okkarar undir- grund. Og at vit nýta tann peningin til at stuðla undir einum framtíðar vinnulivið, sum verður væl meira fjøl- tattað enn tað, vit hava í dag. Hesin ella aðrir mugu- leikar eru heldur ikki vorðn- ir viðgjørdir. Í hvusu er ikki alment.

Undantak

Tá eg skrivi, at fjølmiðl- arnir ikki hava røkt sína uppgavu hvat orðaskifti- num viðvikur, so skulu allir fjølmiðlar tó ikki fáa sama skoðsmál. Sosialurin - og einamest blaðstjórin, Jan Müller, hevur gjørt eitt stórt arbeiði fyr, at fáa eitt við- komandi orðaskifti um júst oljkuna

Orðaskiftið fyrst

Tað er kanska í seinna lagi at krevja eitt slíkt nágreini- ligt og sakligt orðaskifti. Men tá talan er um so vitt- fevandi broytingar og helst eisini avleiðingar fyr sam- felag okkara, so kann tað ongantið verða oy seint. Tí eiga politikarar, fjølmiðla- fólk og øll onnur at krevja eitt slíkt alment orðaskifti, áðrenn nakað sum helst annað verður gjørt einari ke: andi oljuvinnu viðvikj- andi. Við hesum krevji eg

tað í hvussu er.

Ikki eindómi

Tíverri er umlopnar orða- skiftið um móguligar av- leiðingar av oljuvinnuni ikki eitt eindómi. Tað er helst eyðkenni fyr álvarslig politisk og samfelagslig mál, at tey fáa ikki eina ná- greiniliga og sakliga við- gerð. Í nøkrum førum kenna vit orsøkirnar til, at orða- skifti fáa ta lagnu, tey fáa, í øðrum førum kunnu vit bert gita um sær.

Mál, sum t.d. abort, heila- deyði, rúsdrekka, barnaup- aling, undirvising av børn- um og ungum koma neyvan nakrantíð at verða sakliga viðgjørd í okkara litla landi, har fólk lívur í stóðugari andsøgn millum sjónligar og fjaldar gerðir. Har mark- ið millum lógarbrot og synd ofta hvørjur.

Men tá tað velst um mál sum t.d. oljuvinnu, ES og ríkisfelagsskapin, so kunnu vit bert gita um, hví orða- skiftið um hesi mál er so kubbut og avlagað. Einku er at ívast í, at nøkur fáa - ella vóna at fáa - bæði politiskan og peningaligan vinning av at avlaga hesi c: orðaskifti. Og tað er somuleiðis lítill ivi um, at tey, sum hava henda vinning í eygsjón gera sitt itarsta fyr at avlaga. Bert spell at hesi hava so lætt við at villeiða og kveða politik- ararnar, fjølmiðlafólkið og okkum øll somul.

Finnur Helmsdal

Framtaksgrunnurin

Yviri við Strond 2
Postsmoga 3157
110 Tórshavn

Telefon
Telefax

15966
19139